УДК 378.011.3:[373.2:011.2]
DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-1-43

Аліна ДМИТРЕНКО,
orcid.org/0000-0002-7743-6289
доктор філософії,
старший викладач кафедри теорії і методики дошкільної освіти
Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка
(Глухів, Сумська область, Україна) alinadmutrenko1990@gmail.com

ДИСЦИПЛІНА «ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ» ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена проблемі формування професійної компетентності у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. В умовах закладу вищої освіти формування професійної компетентності майбутніх вихователів здійснюється через організацію освітнього процесу, що передбачає вивчення дисциплін циклу загальної підготовки та дисциплін циклу професійної підготовки, які у свою чергу включають нормативні навчальні дисципліни та вибіркові навчальні дисципліни. Усі вони розробляються відповідно до вимог Стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Авторка статті на прикладі вибіркової навчальної дисципліни «Педагогічні технології у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» розкриває її зміст та структуру для формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

У статті висвітлено зміст і методику викладання дисципліни «Педагогічні технології у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» як складової формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Представлено характеристику змісту дисципліни, загальні та фахові компетентності й програмні результати навчання, які студенти набувають у процесі її вивчення. Наведено приклади проведення лекційних (проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекція-конференція) і практичних занять із застосуванням технологій особистісно орієнтованого навчання, інформаційно-комунікаційних технологій, технологій проблемного навчання, формування критичного мислення, ігрових, проєктних та завдань для самостійної роботи студентів. Окреслено подальші наукові розвідки, що стосуватимуться розроблення методичних рекомендацій щодо ефективного застосування інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Ключові слова: *компетентність, професійна компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, технологічний підхід, педагогічні технології, технологій проблемного навчання, інтерактивні технології.*

Alina DMYTRENKO,
orcid.org/0000-0002-7743-6289
Doctor of Philosophy,
Senior Lecturer at the Department of Theory and Methodics of Preschool Education
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University
(Hlukhiv, Sumy region, Ukraine) alinadmutrenko1990@gmail.com

DISCIPLINE "PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN THE TRAINING OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS" AS A COMPONENT OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' PROFESSIONAL COMPETENCE FORMATION

The article is devoted to the problem of the formation of professional competence among future teachers of preschool education institutions. In the conditions of a higher education institution, the formation of professional competence of future educators is carried out through the organization of the educational process, which involves studying the disciplines of the cycle of general training and the disciplines of the cycle of professional training, which in turn include normative educational disciplines and selective educational disciplines. All of them are developed in accordance with the requirements of the Higher Education Standard for the specialty 012 "Preschool Education" for the second (master's) level of higher education. The author of the article uses the example of the selective educational discipline "Pedagogical technologies in the training of future educators of preschool education institutions" to reveal its content and structure for the formation of professional competence of future educators of preschool education institutions.

The article highlights the content and methodology of teaching the discipline "Pedagogical technologies in the preparation of future educators of preschool education institutions" as a component of the formation of professional competence of future educators of preschool education institutions. The description of the content of the discipline, general and professional competences and program learning outcomes that students acquire in the process of studying it are presented. Examples of conducting lectures (problem lecture, lecture-conversation, lecture-discussion, lecture-conference, etc.) and practical classes using technologies of personally oriented learning, information and communication technologies, technologies of problem-based learning, formation of critical thinking, games, projects and tasks for independent work of students. Further scientific investigations related to the development of methodological recommendations for the effective use of innovative pedagogical technologies in the educational process of a preschool education institution are outlined.

Key words: *competence, professional competence of future educators of preschool education institutions, technological approach, pedagogical technologies, problem-based learning technologies, interactive technologies.*

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток суспільного виробництва і завантаженість інформаційно-технологічного середовища потребують умотивованого засвоєння сучасних знань, набуття вмінь та навичок у системі різнорівневих освітніх закладів.

Сучасний суспільний розвиток вимагає особливих умов для організації підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до впровадження інноваційних освітніх технологій у роботу з дітьми. Для організації цього процесу важливо мати професійно компетентного педагога, спроможного до особистісного і професійного розвитку.

Підготовка вихователів закладів дошкільної освіти є не тільки важливою освітньою проблемою, а й загальнодержавним завданням.

З огляду на зазначене на державному рівні прийнято важливі нормативні акти у сфері вітчизняної системи освіти, серед яких закони України «Про дошкільну освіту» (2001), «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014); Базовий компонент дошкільної освіти (2021), Стандарт вищої освіти України (2019), Національна доктрина розвитку освіти України (2001), Концепція «Нова українська школа» (2016), Національна стратегія розвитку освіти України на 2022-2032 рр., (2022), Національна рамка кваліфікацій (2020), що визначають, стратегію становлення національної системи дошкільної освіти.

Аналіз досліджень. Зазначимо, що в сучасній системі освіти відбуваються істотні зміни, пов'язані з її модернізацією, оновленням змісту. У зв'язку із цим одним із важливих завдань професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти є формування особистості, здатної застосовувати новітні технології, змінювати традиційні підходи до процесу навчання на більш результативні; розвивати здібності до самовдосконалення та саморегуляції засвоєння нових знань і підвищення ефективності освітнього процесу.

Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження свідчить про багатоаспектність її наукового пошуку.

Формування професійної компетентності в будь-якій галузі – це кропітка та тривала робота з набуття комплексу теоретичних знань і практичних навичок.

Аналізуючи наукові праці І. Зязюна, зазначимо, що поняття «компетентність» автор пов'язує з високим рівнем прояву професіоналізму в діяльності, що виявляється в професійних знаннях, які забезпечують цілісність системи, що самоорганізується (Зязюн, 2004: 31).

Цієї ж думки дотримується О. Гура, розглядаючи «компетентність» як особистісно-професійну системну якість, яка забезпечує на особистісному рівні самоорганізацію педагога-викладача (Гура, 2006: 304).

Дослідниця Л. Загородня поняття «компетентність» визначає як цілісне багатофакторне і багатоструктуроване утворення, що охоплює аспекти особистісного, гносеологічного, діяльнісно-творчого, комунікативного, прогностичного характеру (Загородня, 2015: 163).

Різні аспекти підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та формування їх професійної компетентності досліджували Л. Артемова, А. Богуш, Г. Бєлєнька, О. Дубасенюк, А. Дмитренко (Дмитренко, 2020), Л. Загородня, Л. Іщенко, О. Кононко, К. Крутій, Т. Поніманська, С. Тітаренко та ін.

Так, Г. Бєлєнька професійну компетентність вихователя дошкільного закладу характеризує як здатність педагога розв'язувати завдання професійної діяльності на основі фахових знань і умінь, які інтегруються з його особистісними якостями, серед яких основною є любов до дітей, що пов'язується, з одного боку, із необхідною вимогливістю педагога, а з іншого – зі встановленням атмосфери емпатії (співчуття, співпереживання) та комунікативності (Бєлєнька, 2012: 118). Вона зазначає, що педагог дошкільного закладу відчуває значне психофізіологічне навантаження, а тому до його професійно значущих якостей має додатися енергійність, завзятість, працездатність, доброзичливість, урівноваженість тощо (Бєлєнька, 2012).

О. Дубасенюк розширює поняття «професійна компетентність» і розуміє її як сукупність умінь майбутнього педагога особливим способом структурувати набуті теоретичні та практичні знання з метою ефективного вирішення професійних завдань (Дубасенюк, 1996).

У сучасних реаліях суспільству потрібні такі вихователі, які можуть активно діяти, вільно оперують новітньою інформацією, вміють комунікувати, швидко знаходять рішення різних професійних проблем. Означені якості, на думу Г. Бєлєнької, залежать не стільки від набутих знань і вмінь, скільки від додаткових компетентностей педагога (Бєлєнька, 2011: 8).

На сьогоднішній день постає питання пошуку шляхів оптимізації професійної підготовки майбутніх вихователів та підвищення рівня їх професійної компетентності.

Професійна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в сучасних умовах потребує технологічного підходу, застосування якого дозволить підвищити результативність освітнього процесу.

Особливості використання технологічного підходу у сфері підготовки фахівців дошкільної освіти вивчали Г. Бєлєнька, І. Дичківська, А. Дмитренко (Дмитренко, 2021), Л. Зданевич, Т. Піманська та ін. У їхніх працях можна простежити пошуки шляхів удосконалення фахової підготовки майбутніх вихователів з урахуванням сучасних викликів до педагога-вихователя в напрямі реалізації ідеї технологізації освітньої діяльності. Таким чином, умови для підвищення професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти мають бути забезпечені як за рахунок лекційно-аудиторної роботи, так і через активізацію самостійно-позааудиторної діяльності студентів.

У нашому дослідженні визначаємо технологічний підхід як такий, що спрямовується на підвищення результативності та інтенсивності процесу формування професійної компетентності майбутніх вихователів засобами інноваційних технологій навчання.

Варто зазначити, що сама технологія перебігу того або іншого освітнього циклу є не статичною константою, а динамічно-змінним складником (підсистемою) цілісної системи освіти, структура та зміст якої значною мірою залежить від впливу екзогенних (зовнішніх) та ендогенних (внутрішніх) факторів, які виникають в освітньому просторі в певний час. Їх дія (позитивна або негативна) сприймається і коригується структурою системи завдяки прямим та зворотним зв'язкам.

З одного боку, технології навчання у вищій школі й технології навчання в закладах дошкільної освіти відрізняються одна від одної. З іншого – знання, уміння, навички, набуті в процесі навчання в закладах вищої освіти, мають бути запроваджені майбутніми вихователями у свою професійну діяльність.

Мета статті – висвітлити зміст та методику формування професійної компетентності в здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності 012 Дошкільна освіта в процесі викладання дисципліни «Педагогічні технології у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти»**.**

Виклад основного матеріалу. Використання технологій навчання в професійній підготовці майбутніх вихователів залежить від педагогічної майстерності педагогів закладів вищої освіти. Щоб упроваджувати їх із метою ефективної професійної підготовки, педагоги повинні самостійно збагачувати свої знання й уміння, здійснювати аналіз своєї професійної діяльності.

Навчальна дисципліна «Педагогічні технології у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти», є вибірковою і разом з іншими дисциплінами циклу професійної підготовки спрямована на формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Дисципліна розроблена відповідно до вимог Стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Стандарт, 2020).

Мета дисципліни – розширення теоретичних знань, практичних умінь в сфері інноваційних педагогічних технологій, формувати готовність майбутніх вихователів до застосування інноваційних педагогічних технологій в освітній процес закладах дошкільної освіти.

Означена мета реалізується через низку завдань:

– формувати професійну компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти на засадах технологічного підходу;

– розширити теоретичні знання про зміст, методи, форми, засоби та прийоми організації інноваційної освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти;

– ознайомити здобувачів із сучасними інноваційними педагогічними технологіями;

– ознайомити студентів із досвідом впровадження в освітній процес закладу дошкільної освіти інноваційних освітніх технологій;

– навчити студентів організовувати та проводити різноманітні традиційні та нетрадиційні форми інноваційної діяльності в закладах дошкільної освіти;

– виховувати у студентів бажання удосконалювати професійну майстерність.

У результаті вивчення дисципліни студенти набувають загальні і фахові компетентності.

Загальні компетентності:

– здатність генерувати нові ідеї (креативність);

– здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

– здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

– здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій;

– здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти;

– здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці;

– здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проєкти у сфері дошкільної освіти.

По закінченні вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти такими програмними результатами навчання:

– впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу;

– аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності;

– виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень;

– застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики (Стандарт, 2020).

Дисципліна «Педагогічні технології у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» розрахована на 4 кредити, 120 годин, із яких: 14 годин лекційних занять, 14 годин практичних та 92 години відведено на самостійну роботу. Вивчення дисципліни завершується заліком.

Під час розроблення означеної дисципліни спиралися на загальнодидактичні й специфічні принципи формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти на засадах технологічного підходу. Це сприяло урізноманітненню навчальної діяльності студентів шляхом застосування інноваційних педагогічних технологій.

Тематика навчальної дисципліни визначається так, щоб сформувати в студентів цілісне уявлення про інноваційні педагогічні технології, їх структуру, особливості застосування для формування професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної галузі.

Структура навчальної дисципліни «Педагогічні технології у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» передбачає проведення лекційних та практичних занять, а також завдань для самостійної роботи.

У процесі проведення лекційних занять використовуються різноманітні види лекцій для активізації уваги студентів на занятті (проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекція-конференція тощо). Традиційні лекційні заняття проводяться за такою схемою: оголошення теми заняття та плану, списку рекомендованих літературних джерел, актуалізація наявних знань студентів, виклад основного матеріалу лекції із використанням при цьому традиційних та інноваційних методів, відповіді на запитання студентів, підбиття підсумків та формулювання висновків, за потреби, ознайомлення із завданнями для самостійного опрацювання.

Так, наприклад, тема «Технологічний підхід в освіті» передбачає ознайомлення з історією виникнення поняття «технологія» та «технологічний підхід», розкриття актуальності технологізації освітнього процесу на етапі сучасного розвитку суспільства, розгляд категоріально-понятєвого апарату технологій. На занятті студентам пропоновано дібрати слова, які асоціюються із поняттям «технологія». Студенти діляться думками і складають «концептуальні карти», які наочно демонстрували співвідношення терміну «технологія» і тих названих асоціативних понять (виробничі технології, комп'ютерні технології, педагогічні технології тощо). Складені карти допомагають сформулювати дефініцію поняття «технологія». Далі здобувачі розглядали особливості технологізації освітнього процесу та давали характеристику її категоріально-понятєвого апарату за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій, а в процесі самостійного опрацювання матеріалу розробляли мультимедійну презентацію до зазначеної теми та формулювали висновки, які подавали у вигляді тез.

Тема наступної лекції – «Характеристика педагогічних технологій». Її метою було опанування студентами знань про педагогічні технології, їх значення в освітньому процесі підготовки фахівців закладу дошкільної освіти. У процесі проведення занять майбутні вихователі отримували інформацію про різновиди та особливості застосування означених технологій. На лекції застосовуємо бесіду для активізації знань здобувачів освіти, роботу в групах, «Дерево рішень», «Струмочок думок». Для залучення студентів до пізнавальної діяльності використовуються проблемні запитання, такі як: «Чим характеризується педагогічна технологія?», «Чи існує універсальна технологія

навчання?», «У чому полягає цінність тієї чи іншої педагогічної технології?», «Які вимоги висувають до педагогічних технологій?», «Які функції виконують педагогічні технології?», «Яке значення має опанування педагогічних технологій для професійної діяльності майбутніх вихователів?».

Ознайомлення з темою «Упровадження інноваційних педагогічних технологій у професійну підготовку майбутніх вихователів» здійснювалось із застосуванням елементів мозкового штурму. Із цією метою здобувачам освіти було запропоновано обговорення запитання «Що заважає впровадженню інноваційних педагогічних технологій в освітній процес підготовки майбутніх фахівців?», що спонукало їх розглядати різні варіанти в процесі оптимального вирішення поставленого питання. Застосування мозкового штурму сприяє активізації творчого та критичного мислення, розвитку пам'яті, уваги, ефективній організації колективної роботи.

Вивчення теми «Характеристика сучасних інноваційних технологій у закладі вищої освіти» здійснювалось у формі лекції-конференції. Для цього студентам перед заняттям пропонували запитання для доповідей, які стосувались розкриття змісту, способів застосування та характеристики інноваційних педагогічних технологій (технологія особистісно орієнтованого навчання, інформаційно-комунікаційні технології, технології проблемного навчання, формування критичного мислення, ігрові, проєктні). Здобувачі освіти самостійно готувалися до висвітлення всіх аспектів отриманого теоретичного запитання з подальшою презентацією в аудиторії. Попередньо було встановлено тривалість доповідей (7–10 хв.). Під час оголошення доповідей майбутні вихователі деталізують обрану технологію.

Лекція-візуалізація використовувалась під час вивчення теми «Теоретичні та методичні основи системних, модульних та локальних педагогічних технологій у закладах дошкільної освіти». Для глибокого сприйняття лекційного матеріалу було розроблено низку презентацій до окремих питань: «Технології раннього розвитку М. Зайцева», «Технології раннього розвитку С. Лупан», «Застосування технологій розвивального навчання Д. Ельконіна», «Технологія проблемного навчання «Освітня подорож»», «Проєктні технології в закладі дошкільної освіти», «Лего- технології», «Особистісно орієнтовані технології «Створення ситуації успіху А. Бєлкіна»», «Ігрові технології «Казкові лабіринти В. Воскобович»», «Здоров'язбережувальні технології «Театр фізичного виховання й оздоровлення М. Єфименка»», «Технології мовленнєво-творчого розвитку Н. Гавриш». Під час перегляду презентацій зі студентами проводилися бесіди, в процесі яких були розглянуті всі запитання, що їх цікавили, а також кожен мав можливість висловити свою думку. Презентація містить відеоматеріали для ефективнішого засвоєння лекційного матеріалу. Для розвитку рефлексії в кінці лекційного заняття використовуємо технологічний прийом «Скринька думок», який полягає у тому, що студентам роздаються аркуші, де вони зазначають, що нового для себе дізналися на занятті. Опускаючи їх у «скриньку», студенти озвучують свої думки з цього приводу. Аналіз відповідей давав можливість зробити висновок про якість засвоєного матеріалу і вміння виокремити найголовніші положення лекції.

У процесі проведення практичних занять основну увагу було спрямовано на розвиток розумової діяльності, професійних умінь і навичок застосування сучасних інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі, а також на підвищення рівня сформованості професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Під час цих занять було створено необхідні умови для поглиблення отриманих на лекціях знань про інноваційні технології та їх особливості, а також формування вмінь їх застосування в майбутній професійній діяльності.

Практичні заняття розпочиналися з перевірки термінологічних понять та обговорення основних теоретичних питань теми. Для цього використовували інтерактивну технологію «Мікрофон» та ін.. Студентам пропонується по черзі називати ключові поняття теми або навпаки – називати термін за поданим викладачем формулюванням. Якщо ж студент відчуває труднощі у виконанні цього завдання, то передає «мікрофон» іншому учаснику. Застосування цієї технології вможливлює перевірку знання термінології. Потім здійснюється обговорення теоретичних питань. Для активізації роботи студентів на заняттях поряд із традиційними методами застосовували низку інноваційних технологій навчання. Зокрема, розглядаючи питання «Етапи становлення педагогічних технологій», пропонували здобувачам освіти розподілитися на підгрупи для визначення історичних етапів становлення педагогічних технологій із подальшим перенесенням цієї інформації в таблицю.

Опрацьовуючи питання «Класифікації педагогічних технологій», проводимо «бліцдискусію», метою якої є обґрунтувати, яку класифікацію інноваційних педагогічних технологій доцільно використовувати в освітньому процесі закладу вищої освіти. Під час обговорення студенти доходять висновку, що для результативності освітнього процесу необхідно поєднувати різні класифікації та орієнтуватися на знання та потреби аудиторії, з якою проводитиметься робота, та теми занять. Майбутні вихователі висловлювали думки про важливість створення вихователями та викладачами інноваційних педагогічних технологій.

Ефективною виявилась технологія «Дерево рішень», яку використовуємо в межах вивчення теми «Упровадження інноваційних педагогічних технологій у професійну підготовку майбутніх вихователів». Сутність її полягає в тому, що студенти об'єднувалися в підгрупи, завданням для яких було дібрати найраціональніші шляхи та способи впровадження інноваційних педагогічних технологій. Свої думки вони фіксують на аркушах, вирізаних у формі листочків. На ватмані зображено стовбур дерева, а листочки повинні приєднати студенти. Кожна підгрупа по черзі висловлює свої позиції та думки і наклеює листочки на дерево. При цьому студенти повинні обґрунтувати свою думку.

У процесі ознайомлення студентів із характеристиками сучасних інноваційних педагогічних технологій у закладі дошкільної освіти було використано технологію «Шість капелюхів». Це гра, мета якої полягає в дослідженні однієї проблемної ситуації з шести точок зору, що сприяє формуванню найбільш повного уявлення про предмет дискусії та допомагає оцінити переваги і недоліки інноваційних педагогічних технологій. Колір капелюха відігравав певну роль у процесі гри: білий – зосереджував увагу на інформації (аналіз відомих фактів, відомостей, а також подання інформації, з яких джерел їх можна отримати); жовтий – пошук переваг та оптимістичний прогноз ідеї, яка розглядається; чорний – оцінювання ситуації з позиції наявності недоліків, ризиків та загроз її розвитку; червоний – пов'язаний із емоціями та відчуттями (той, хто його обирав, мав висловити свої враження та описати емоції, які він відчував у процесі проведення заняття); зелений – пошук альтернатив, генерація ідей, модифікація вже наявних напрацювань (студенти повинні були охарактеризувати, як ці педагогічні технології сприятимуть формуванню професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти); синій – керування процесом дискусії, підбиття підсумків і обговорення користі та ефективності використання педагогічних технології в конкретних умовах.

Під час ознайомлення студентів із технологіями особистісно орієнтованого навчання, інформаційно-комунікаційними та технологіями проблемного навчання використовували технологічний прийом «Fishboun». Цей прийом допоміг студентам встановлювати причиново-наслідкові взаємозв'язки між об'єктом аналізу і тими факторами, що на нього впливають. В основі прийому лежить схематична діаграма у формі риб'ячого скелета (голова – проблемна ситуація чи запитання; верхні кістки скелета – ключові причини, що зумовили виникнення певної події, яка аналізується; нижні кістки – факти, що підтверджують наявність зазначених причин; хвіст – відповідь на поставлене запитання, висновок), яка допомагає наочно продемонструвати причини конкретних проблем, а також їх наслідки та сформулювати узагальнені висновки. Цей прийом є універсальним, його можна використовувати під час вивчення будь-якої теми.

Використання в освітньому процесі інноваційних педагогічних технологій потребує більшого часу для підготовки до проведення лекційних та практичних занять. Утім така організація освітнього процесу робить його більш інформаційним, інноваційним, насиченим в плані активного пізнавального розвитку студентів, що сприятиме підвищенню рівня сформованості в них професійної компетентності.

Невід'ємним складником навчальної дисципліни «Педагогічні технології у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» є виконання завдань для самостійної роботи відповідно до тем, які вивчалися, що сприяє поглибленню та закріпленню програмового матеріалу. Студентам пропонуються різні види завдань. Наведемо окремо приклад із них. Одним із завдань було створення студентами інформаційного банку науково-методичного забезпечення. Це спонукає майбутніх вихователів займатися самоосвітою і саморозвитком, вивчаючи інноваційні педагогічні технології. Інформаційний банк науково-методичного забезпечення повинен містити таку інформацію: добір статей відповідної тематики, ігри, вправи, науково-методичні посібники, картотеку електронних джерел, аудіо-відеоматеріалів тощо. Студентам пропонується розробити презентації системних, модульних та локальних педагогічних технологій із тем «Технології раннього навчання М. Зайцева», «Технології розвитку творчої особистості Г. Альтшуллера», «Технологія фізичного виховання дітей М. Єфименка» тощо, скласти схему класифікацій педагогічних технологій із вказанням назви і автора та розробити методичні рекомендації для вихователів до застосування інноваційних педагогічних технологій у роботі з дітьми в закладі дошкільної освіти тощо.

Висновки. Отже, дисципліна «Педагогічні технології у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» сприяє формуванню професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Комплексне використання інноваційних педагогічних технологій сприятиме становленню особистісних та професійних досягнень у напрямі підвищення рівня професійної майстерності, а також підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у цілому.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Перспективи подальших наукових досліджень вбачаємо у розробленні методичних рекомендацій щодо ефективного застосування інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бєлєнька Г. В. Формування професійної компетентності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку в умовах університетської освіти. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки.* 2012. № 4. С. 114–119.
2. Бєлєнька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу: монографія. Київ: Університет, 2011. 320 с.
3. Гура О. І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект: монографія. Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2006. 332 с.
4. Дмитренко А. П., Корякіна І. В. Методологічні засади формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. Глухів, 2020. № 1 (42). С. 199–206.
5. Дмитренко А.П. Формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти на засадах технологічного підходу: дис. … д-ра філософії: 011 Освітні, педагогічні науки. Глухів, 2021. 314 с.
6. Дубасенюк О. А. Теоретичні і методичні основи виховної діяльності педагога: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 1996. 444 с.
7. Загородня Л. П. Формування екологічної компетентності в майбутніх вихователів в дошкільному навчальному закладі. *Комплексний підхід до формування професійної компетентності майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу: монографія* / О. І. Курок, Н. М. Гордійта ін.; під заг. ред. О.І. Курка. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка 2015. С. 162–179.
8. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність: підручник для студентів вузів. Київ: Вища школа, 2004. 422 с.
9. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 »Дошкільна освіта» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-012-m.pdf (дата звернення: 25.07.2023)

REFERENCES

1. Bielienka H. (2012) Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv ditei doshkilnoho viku v umovakh universytetskoi osvity [Formation of professional competence of future educators of preschool children in the conditions of university education]. *Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholia. Seriia: Psykholoho-pedahohichni nauky – Scientific notes of the Nizhyn State University named after Mykola Gogol. Series: Psychological and pedagogical sciences, 4, 114–119.* [in Ukrainian].
2. Bielienka H. (2011) Formuvannia profesiinoi kompetentnosti suchasnoho vykhovatelia doshkilnoho navchalnoho zakladu: monohrafiia. [Formation of professional competence of a modern preschool teacher] Kyiv: Universytet. [in Ukrainian].
3. Hura O. (2006) Psykholoho-pedahohichna kompetentnist vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu: teoretyko-metodolohichnyi aspekt: monohrafiia. [Psychological and pedagogical competence of a teacher of a higher educational institution] Zaporizhzhia: HU «ZIDMU» [in Ukrainian].
4. Dmytrenko A., Koriakina I. (2020) Metodolohichni zasady formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Methodological principles of formation of professional competence of future teachers of preschool education institutions]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Seriia: Pedahohichni nauky – Bulletin of the Glukhiv National Pedagogical University named after Oleksandr Dovzhenko. Series: Pedagogical sciences, 1 (42), 199–206.* [in Ukrainian].
5. Dmytrenko A. (2021) Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity na zasadakh tekhnolohichnoho pidkhodu: [Forming intending preschool teachers' professional competence on the principles of the technological approach]. dys. … d-ra filosofii: 011 Osvitni, pedahohichni nauky.– *(Doctor's thesis),* Hlukhiv, Ukraine. [in Ukrainian].
6. Dubaseniuk O. (1996) Teoretychni i metodychni osnovy vykhovnoi diialnosti pedahoha [Theoretical and methodological foundations of the teacher's educational activity]. dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. – *(Doctor's thesis)*, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].
7. Zaghorodnja L. (2015) Formuvannja ekologhichnoji kompetentnosti v majbutnikh vykhovateliv v doshkiljnomu navchaljnomu zakladi. Kompleksnyj pidkhid do formuvannja profesijnoji kompetentnosti majbutnjogho vykhovatelja doshkiljnogho navchaljnogho zakladu: monoghrafija [Formation of ecological competence in future educators in a preschool educational institution. A complex approach to the formation of professional competence of the future preschool teachers. Monograph]; pid zagh. red. O.I. Kurka. Ghlukhiv: RVV Ghlukhivsjkogho NPU im. O. Dovzhenka. 162 - 179. [in Ukrainian].
8. Ziaziun I. (2004) Pedahohichna maisternist [Pedagogical skill]: pidruchnyk dlia studentiv vuziv. Kyiv: Vyshcha shkola. [in Ukrainian].
9. Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 012 «Doshkilna osvita» dlia druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity. [Standard of higher education in specialty 012 «Preschool education» for the second (master's) level of higher education]. (2020) URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-012-m.pdf [in Ukrainian].